

20 Φεβρουαρίου 2018
Αριθμ. Πρωτ.: ΧΧΧΧΧΧ/ΧΧΧΧ/ΧΧΧΧ
Ειδ.Επιστήμονας: Μαρία Μπλιάτη

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (ΟΑΕΔ)

1. Γραφείο Διοικήτριας, κυρίας Καραμεσίνη Μ.
2. Διεύθυνση Γραμματείας Διοίκησης ΟΑΕΔ
Υπόψη Δ/ντή, κυρίου Πεχλιβανίδη Α.

Εθνικής Αντίστασης 8
17456 Άλιμος

Θέμα: Κατάσχεση απαίτησης μισθού εις χείρας του ΟΑΕΔ ως τρίτου

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορά του ΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧ, δικηγόρου μητέρας ανήλικου τέκνου υπαλλήλου του Οργανισμού σας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την αναφορά, η εκπροσωπούμενη μητέρα, στο πλαίσιο εκτέλεσης δικαστικής απόφασης διατροφής του ανήλικου τέκνου της, επιχείρησε να προβεί σε κατάσχεση στα χέρια τρίτου (του ΟΑΕΔ) του μισθού, που καταβάλει ο ΟΑΕΔ στον υπόχρεο διατροφής πατέρα, ο οποίος τυχαίνει υπάλληλος του Οργανισμού σας. Ωστόσο, ο ΟΑΕΔ αρνείται να προβεί στην από το νόμο προβλεπόμενη δήλωση τρίτου και την εκπλήρωση των λοιπών υποχρεώσεων του, που απορρέουν κατά νόμο από την ιδιότητα αυτή. Ως αιτία της άρνησης προβάλλεται η γνωμοδότηση της νομικής του υπηρεσίας για την έννοια του άρθρου 27 ν.4144/2013, σύμφωνα με την οποία (γνωμοδότηση) δεν είναι επιτρεπτή η κατάσχεση επί τραπεζικών λογαριασμών μισθοδοσίας του ΟΑΕΔ.

Σχετικά με το πρόβλημα αυτό, θα θέλαμε να επισημάνουμε τα ακόλουθα.

Το άρθρο 27 Ν.4144/2013 για την 'Αντιμετώπιση παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλισης - αγορά εργασίας κλπ' ορίζει : «1. Οι εισφορές που καταβάλλονται υπέρ των κλάδων και λογαριασμών του ΟΑΕΔ αποτελούν κοινωνικούς πόρους.

Επί των τραπεζικών καταθέσεων του ΟΑΕΔ στις οποίες περιλαμβάνονται και εισφορές, όπως αυτές του προηγούμενου εδαφίου δεν είναι επιτρεπτή η κατάσχεση.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 95 του ν.2362/1995 (Α 247) εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της κατάσχεσης εις χείρας του ΟΑΕΔ ως τρίτου και της αναγγελίας της εκχώρησης απαιτήσεων τρίτων κατά του ΟΑΕΔ. (η έμφαση έχει προστεθεί)

Στις περιπτώσεις αυτές, το κατασχετήριο ή το εκχωρητήριο έγγραφο, που προβλέπεται στο ανωτέρω άρθρο κοινοποιείται προς τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ.»



Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση στο σχέδιο νόμου «Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας», Μέρος 2^ο, Κεφάλαιο 2^ο, Διατάξεις ΟΑΕΔ : «Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 27 ορίζεται ότι όλες οι εισφορές που καταβάλλονται υπέρ των κλάδων και λογαριασμών του ΟΑΕΔ αποτελούν κοινωνικούς πόρους, ήτοι πόρους που νομικά είναι ασύμβατοι προς κάθε έννοια 'ιδιωτικής περιουσίας', ώστε να μπορέσει να χωρήσει κατάσχεση αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν.3068/2002. Επειδή οι ως άνω εισφορές προορίζονται προπάντων για την αδιάλειπτη (επομένως άμεση στο διηνεκές) εκπλήρωση σκοπών δημόσιου χαρακτήρα (λχ επιδότηση ανέργων), ορίζεται ρητά ότι επί των τραπεζικών καταθέσεων του ΟΑΕΔ στις οποίες περιλαμβάνονται και εισφορές όπως οι ανωτέρω δεν είναι επιτρεπτή η κατάσχεση.»¹ (η έμφαση έχει επίσης προστεθεί).

Ο νομοθέτης, δηλαδή, θέλησε να μην υφίσταται αμφιβολία σχετικά με το ότι οι εισφορές υπέρ κλάδων και λογαριασμών του ΟΑΕΔ δεν εμπίπτουν στην έννοια της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου και ως εκ τούτου δεν μπορούν να κατασχεθούν με βάση την διαδικασία του άρ.4 ν.3068/2002, που ρυθμίζει την «αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση κατά του Δημοσίου», των ΟΤΑ και των λοιπών ΝΠΔΔ, και η οποία «γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας αυτών». (παρ.1 εδ.α').

Για την προϊστορία της ρύθμισης, αναφέρουμε τα εξής.

Με βάση τη διάταξη του άρ.966 ΑΚ γίνεται δεκτό ότι η περιουσία του Κράτους διακρίνεται σε δημόσια και ιδιωτική. Ιδιωτική περιουσία του Κράτους είναι αυτή η οποία παρέχει προς το Δημόσιο, τους ΟΤΑ κλπ τα αναγκαία οικονομικά μέσα για τη λειτουργία του Κράτους².

Η υπ'αρ.17/2002 απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου έκρινε ότι στην έννοια της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, των ΟΤΑ κλπ, επί της οποίας μπορεί να επισπευσθεί αναγκαστική εκτέλεση από τους δανειστές τους, περιλαμβάνονται όλες οι απαιτήσεις, 'άσχετα από την αιτία γέννησής τους, είτε δηλαδή ανάγονται στο ιδιωτικό είτε στο δημόσιο δίκαιο' και συγκεκριμένα και αυτές που προέρχονται από φόρους ή τέλη (πλην των ανταποδοτικών τελών). (17/2002 ΑΠ (ΟΛΟΜ), ΝΟΜΟΣ, Δ/ΝΗ 2002, 1009, ΝΟΒ 2003, 30, ΔΙΚΗ 2003, 225)

Το Δημόσιο, προκειμένου να διαφυλάξει τα συμφέροντά του από τους δανειστές του, έναντι της πιο πάνω ερμηνείας, ψήφισε τον ν.3068/2002, ο οποίος ρητά απαγόρευσε την δυνατότητα αναγκαστικής εκτέλεσης επί κάθε απαίτησης που προέρχεται από το δημόσιο δίκαιο³, με τη διάταξη του άρ.4 παρ.1 εδ.β' : «Αποκλείεται η κατάσχεση απαιτήσεων που πηγάζουν από την έννομη σχέση δημοσίου δικαίου ή απαιτήσεων χρηματικού ή μη αντικειμένου που έχει ταχθεί για την άμεση εξυπηρέτηση ειδικού δημόσιου σκοπού.»

Η διάταξη του άρ.27 παρ.1 ν.4144/2013 συνιστά μερικότερη έκφανση της πιο πάνω επιβολής ακατάσχετου, διότι οι εισφορές υπέρ κλάδου και λογαριασμών ΟΑΕΔ, όπως εξηγεί η Αιτιολογική Έκθεση 'προορίζονται προπάντων για την αδιάλειπτη (επομένως άμεση στο διηνεκές) εκπλήρωση σκοπών δημόσιου χαρακτήρα (λχ επιδότηση ανέργων)'. Μάλιστα, στην ίδια Έκθεση γίνεται αναφορά σε σειρά Λογαριασμών και Κλάδων, των οποίων είναι προφανής ο δημοσίου χαρακτήρα σκοπός τους, για παράδειγμα : 'Λογαριασμός Κοινωνικής Πολιτικής', που ενοποιείται με τον κλάδο 'Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική κατάρτιση', Κλάδος Ανεργίας, Διανεμητικός Λογαριασμός Οικογενειακών Επιδομάτων Μισθωτών, Λογαριασμός προστασίας εργαζομένων από την αφερεγγυότητα του εργοδότη' κλπ⁴.

¹ <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-parasf-eis.pdf> , σελ.10.

² Τούσης, Α., *Εμπράγματο Δίκαιο*, έκδ.β', 1954, σελ.54, Γεωργιάδης Α., *Εμπράγματο Δίκαιο I*, 1991, σελ.128).

³ Χρονάς, Α., Η προβληματική της διάκρισης ανάμεσα στην κατασχετή ιδιωτική περιουσία και στην ακατάσχετη δημόσια των δήμων και κοινοτήτων, *Δίκη*, 2003, τ.Μαΐου.

⁴ Όπως πιο πάνω, υπό 1, σελ.11-12.



Ως εκ τούτου, δεν εμπíπτουν στην έννοια της 'ιδιωτικής περιουσίας' του Οργανισμού του εδ.α' της παρ.1 άρ.4 ν.3068/2002, και διασφαλίζονται από την κατάσχεση για την ικανοποίηση απαιτήσεων κατά του ΟΑΕΔ.

Αντίθετα, σε ό,τι αφορά απαιτήσεις κατά άλλων, για τις οποίες επιδιώκεται κατάσχεση εις χείρας του ΟΑΕΔ ως τρίτου, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 145 Ν.4270/2014 (που αντικατέστησε το άρ.95 ν.2362/1995, στο οποίο παρέπεμπε η παρ.2 Ν.4144/2013).

Σε αυτή την περίπτωση, δηλαδή, δεν καλείται σε εφαρμογή η παρ.1 του ίδιου άρθρου, αφού δεν πρόκειται πλέον για κατάσχεση (ιδιωτικής ή δημόσιας) περιουσίας του Οργανισμού, αλλά για κατάσχεση ιδιωτικής περιουσίας τρίτου (για παράδειγμα υπαλλήλου του Οργανισμού), που τυχαίνει να βρίσκεται στα χέρια του ΟΑΕΔ (εν προκειμένω, του μισθού του). Οπότε, ο ΟΑΕΔ οφείλει να προβεί στις επιβαλλόμενες ενέργειες του 'τρίτου' στα χέρια του οποίου διενεργείται η κατάσχεση.

Τα πιο πάνω προκύπτουν αβίαστα και από απλή γραμματική ερμηνεία των διατάξεων του άρ.27 ν.4144/2013 σε συνδυασμό με το άρ.4 ν.3068/2002, και η ιστορική αναδρομή μάλλον περιπεύει, όπως και κάθε περαιτέρω ανάλυση.

Παρά ταύτα, δεν μπορούμε παρά να επισημάνουμε ότι οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία (όπως αυτή της νομικής σας υπηρεσίας) είναι τουλάχιστον ασύμβατη με την πρόθεση του νομοθέτη.

Όταν ο νομοθέτης αποδίδει νέες αρμοδιότητες στον ΟΑΕΔ, 'όπως η πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και των οικογενειών αυτού *κυρίως στην κατεύθυνση της ψυχαγωγίας των παιδιών των δικαιούχων* (πχ κοινωνικός τουρισμός, κατασκηνώσεις), η υλοποίηση προγραμμάτων για τη *στεγαστική προστασία* του εργατικού δυναμικού και των οικογενειών αυτού'⁵ κλπ είναι απολύτως έωλη η σκέψη ότι θα επιθυμούσε ταυτοχρόνως να αποστερήσει από οικογένειες και παιδιά άλλων κατηγοριών (των υπαλλήλων του Οργανισμού, συγκεκριμένα) όχι μόνο την δυνατότητα ψυχαγωγίας και στέγασης, αλλά και αυτής της ίδιας της επιβίωσης, που διασφαλίζει η απαίτηση διατροφής, εισάγοντας πρόβλεψη που κατατείνει στο ακατάσχετο του μισθού των υπαλλήλων του έναντι απαιτήσεων διατροφής των ανήλικων τέκνων τους.

Και μάλιστα, όταν ο νομοθέτης γενικά για τις απαιτήσεις διατροφής ανήλικων τέκνων, ως στηριζόμενες στο νόμο, επιτρέπει κατάσχεση έως στο μισό ακόμη και σε κατά τα άλλα ακατάσχετα περιουσιακά στοιχεία, όπως είναι οι απαιτήσεις μισθών (άρ.982 παρ.2 δ' ΚΠολΔ).

Επειδή ο νόμος δεν διακρίνει ανάμεσα σε απαιτήσεις διατροφής ανήλικων τέκνων υπαλλήλων του ΟΑΕΔ και όλων των υπόλοιπων υπαλλήλων, ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, και επειδή ο Οργανισμός σας, επιφορτισμένος με το ευαίσθητο έργο άσκησης κοινωνικής πολιτικής, δεν νοείται να επιτρέπει την παραβίαση του δικαιώματος του παιδιού σε διατροφή από τους υπόχρεους γονείς του, μέσω της μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του από την κατάσχεση μισθού υπαλλήλου του, που βρίσκεται στα χέρια του ΟΑΕΔ ως τρίτου, παρακαλούμε για τις ενέργειές σας, ώστε να δοθούν οι ορθές οδηγίες για το επίμαχο ζήτημα στις τοπικές διοικήσεις του Οργανισμού σας και να ακολουθείται εφεξής ανεμπόδιστα η διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις για το Δημόσιο Λογιστικό, στις περιπτώσεις της κατάσχεσης εις χείρας του ΟΑΕΔ ως τρίτου, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρ.27 παρ.2 εδ.α' και β' ν.4144/2013.

⁵ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση, πιο πάνω υπό 1, σελ.12



Προσβλέποντας στην άμεση, εν όψει του επείγοντος του προβλήματος, αποδοχή της πρότασης του Συνηγόρου του Πολίτη, για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

Θεώνη Κουφονικολάκου
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη
για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Κοινοποίηση:

1. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
Γραφείο Αναπληρώτριας Υπουργού, κυρίας Αντωνοπούλου Ρ.
Σταδίου 29
10559 Αθήνα
2. XXXXXXXXXXXXX